

Art et marges musée-museum,
rue Warin, 314, Hoogstraat, Bruxelles 1000/Brussel
02 353 94 60, artetmarges.be
éditeur responsable, verantwoordelijke
uitgever: Coïne De Rymsmaeker
Design D&A-L

Le Art et marges musée est une initiative de la COCCO,
avec le soutien de La Fédération Wallonie-Bruxelles,
La Ville de Bruxelles, le CPAS de Bruxelles, Ricoh, Sigma,
Musigt, Invisita Art, Le Parlement de la Fédération
Wallonie-Bruxelles et La Loterie Nationale,
en collaboration avec VISIT.Brussels.

N'APPRELEZ PAS ÇA ART BRUT

06.04.23—
21.04.24

PERSDOSSIER

ART ET MARGES MUSÉE MUSEUM

INHOUD

Persbericht	5
Highlights #2	6
Noem het geen Art brut	10
Selectie uit de collectie van het ART ET MARGES MUSEUM	12
Nieuwe aanwinst: Pépé Vignes	16
In de labo-ruimte	17
De reserve	18
Ruimte	18
Tactiele en audiotour	19
Rariteitenkabinet	20
Alle kunstenaars	20
AGENDA	21
Het ART ET MARGES MUSEUM	22
Praktische info en contact	23

NOEM HET GEEN ART BRUT

06.04.2023—21.04.2024

Als een K-Way uit de jaren 1980 keert het ART ET MARGES MUSEUM zichzelf binnenstebuiten en ontvouwt een waaier van kleuren en vormen waarvan niemand het bestaan vermoedde! Helemaal onderaan staat een waarschuwing van Jean Dubuffet, de uitvinder van de art brut: "Zoek een andere benaming". De brief dateert uit 1984. Met deze terminologische kwestie begon Art en marge zijn zoektocht naar kunst die floreert aan de zijkant. Sindsdien is de vereniging uitgegroeid tot het ART ET MARGES MUSEUM. Hoe groeide de collectie, hoe evolueerden de ambities en de context, gevuld met alle namen die ontstonden uit de ban van Dubuffet? Enkele antwoorden zijn te vinden in deze tentoonstelling, die in de loop van het jaar zal evolueren.

Het ART ET MARGES MUSEUM neemt u graag mee voor een duik in zijn reserves, dankzij werken die door de invloed van mode en smaak naar de achtergrond waren verdwenen, serveert u zijn nieuwe ontdekkingen op blaadje en stelt de marge in vraag, met de hulp van kunstenaars uit de hedendaagse scene die resoluut experimenteren met de grenzen van art brut. Oeps! Noem het geen art brut, zei hij!

HIGHLIGHTS

06.04.2023—02.07.2023 Francis Goidts | Executive Master Food Design ARBA ESA

06.07.2023—05.11.2023 Adalberto Colarelli | Shen Özdemir

09.11.2023—28.01.2024 Margot | Pratique de l'exposition ESA Saint-Luc Bruxelles

08.02.2024—21.04.2024 Norbert Moutier | Éric Croes

(Let op: het museum is tussen deze periodes gesloten voor montage)

HIGHLIGHTS #2

06.04.2023–02.07.2023

ADALBERTO COLARELLI

In 2018 nam de kleindochter van Adalberto Colarelli (Italië, 1928-1991) contact met ons op met de vraag of het werk van haar grootvader interessant zou kunnen zijn voor het Art et marges museum? De man was slager in Rome en in zijn vrije tijd wijdde hij zich aan kunst.

Zij herinnerde zich de geur van de huiskamer, een mengeling van Chinese inkt en olieverf, met overal penselen en potjes. Toen een vriend in de museumsector rond 2018 de kwaliteit van het werk van haar grootvader bevestigde, benaderde ze instellingen gespecialiseerd in Art brut.

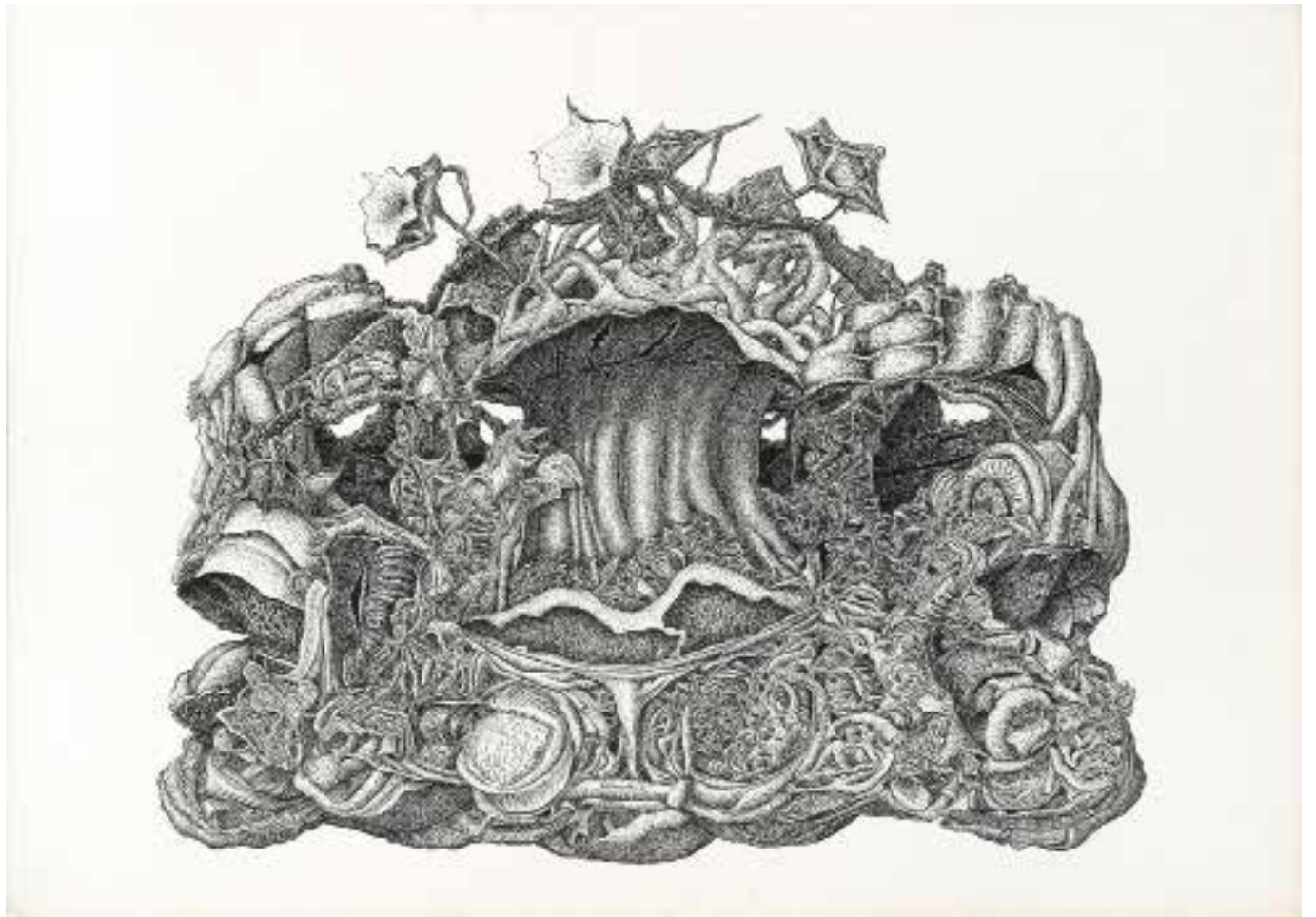
Natuurlijk zijn er overeenkomsten tussen het werk van Adalberto Colarelli en dat van de surrealist Max Ernst, maar onze Italiaanse slager was autodidact. De vormen in eeuwige metamorfose? Die tekende hij met behulp van botten en stukken vlees die hij op zijn terras in polystyreen bakjes liet drogen. Ook dat herinnerde zijn kleindochter zich (gelukkig zonder geur, dankzij het gebruik van zout, dat een soort mummificatie bevorderde). Een ander verbazingwekkend feit:

de kunstenaar die zijn kleuren zo prachtig combineerde, was kleurenblind.

Hoewel het werk van Adalberto Colarelli wel tentoongesteld werd (vooral in de jaren '70 en '80), oogstte het nooit grote erkenning. De man maakte deel uit van een kring van kunstenaars die hij uitnodigde om op zondag bij hem thuis te komen eten, terwijl hij erin slaagde comfortabel te leven dankzij de opbrengst van zijn bedrijf, maar zijn vrienden zich regelmatig verplicht zagen hun rekeningen te betalen met tekeningen.

Toen we in 2023 de tentoonstelling NOEM HET GEEN ART BRUT samenstelden, kwamen we in contact met Marta, de kleindochter van de kunstenaar. De tentoonstelling, die de grenzen van Art brut in vraag stelt, leek ons de perfecte plaats om dit werk te presenteren, in de vorm van een vraag: als Art brut een pool is, zoals Jean Dubuffet zei, hoe dicht staat het werk van Colarelli daar dan bij?

A. COLARELLI, inkt op papier, privé-coll.

Shen Özdemir (België, 1996-) is een transdisciplinaire Belgisch-Turkse kunstenaar, die afstudeerde aan de optie Beeldhouwen aan ARTS2 Mons. Heel haar plastische werk draait rond KARNAVALO, een denkbeeldig carnaval dat ze zelf in het leven riep tijdens haar masterjaren. Haar bedoeling is een internationale menselijke gemeenschap te creëren door middel van cultureel syncretisme. Door zich een gedeeld verhaal voor te stellen, proberen gekruiste verstrengeling en gemeenschappelijke taal te streven naar totale inclusie en vrede binnen deze folklore, waardoor nieuwe cultuurvormen ontstaan. Het denkbeeldige carnaval behoort tot geen enkel grondgebied en bestaat uit een veelheid van groepen. Elke groep definieert een familie van vrolijke gezichten die de feestelijkheid en de overvloed van de folklore inspireren. Door hun grootte, vormen en kleuren nemen alle personages ons op sleeptouw naar een gul, levendig en expressief universum.

Shen ÖZDEMİR, La Troupe ZILO, gedrukte textiel, privé-coll.

NOEM HET GEEN ART BRUT

Dat was ongeveer wat Jean Dubuffet in 1984 schreef naar Françoise Henrion, de oprichtster van 'Art en marge', waaruit later het ART ET MARGES MUSEUM zou ontstaan. De Franse schilder wilde immers niet dat initiatieven na het zijne de term zouden gebruiken om te verwijzen naar kunst door autodidacten, al dan niet verzameld in de geestelijke gezondheidszorg.

Zijn verbod lijkt vandaag lang geleden en onschuldig. Toch halen we het als een historische knipoog (40 jaar geleden!) uit ons archief, bij wijze van opening van deze tentoonstelling waarin het ART ET MARGES MUSEUM zich vastberaden helemaal blootgeeft. Deze expo besteedt aandacht aan zijn verzamelwerk, aan de manier waarop het werk tentoonstelt, conserveert, aan onderzoek en bemiddeling. De waarschuwing uit het verleden is ook een vorm van provocatie die ons uitnodigt het nut van categorieën in twijfel te trekken, een houding die sinds de oprichting in 2009 centraal staat in het werk van het ART ET MARGES MUSEUM.

SECRÉTARIAT DE JEAN DUBUFFET

51 RUE DE VERNEUIL, PARIS 7, 222.81.50

le 5 mars 1984

Madame Françoise Henrion
1, avenue Van Kerm
1170 Bruxelles

Belgique

Chère madame,

Comme vous le savez sans doute la collection de l'Art brut est maintenant à Lausanne et je n'y prends plus qu'une part lointaine, la gestion en étant assurée par M. Michel Thévoz.

Mais me vient la pensée qu'avant de fonder à Bruxelles un organisme pour la présentation au public d'œuvres de cette sorte il faudrait d'abord en avoir et où allez-vous les trouver ? Elles sont fort rares.

Il y a toujours à craindre que soient présentées sous le nom d'art brut des œuvres qui ne sont pas de même nature que celles présentées par la collection qui a pris le nom d'Art brut et qu'il en résulte pour le public une confusion. Pour cette raison il faut que ce nom demeure réservé à la collection de l'Art brut de Lausanne et ne soit pas utilisé par ailleurs. Il vous faudra trouver une autre désignation.

Mon mauvais état de santé m'oblige à vivre reclus et ne me permet pas de recevoir, pour le moment, des visites. Je vous demande de m'en excuser.

Veuillez bien croire, chère madame, à mes sentiments de sympathie.

Jean Dubuffet

Jean Dubuffet

SELECTIE UIT DE COLLECTIE VAN HET ART ET MARGES MUSEUM

De samenstelling van de collectie van het ART ET MARGES MUSEUM vindt haar oorsprong in 1983. Anne-Marie POTVLIEGE, tentoongesteld in deze ruimte, was één van de eerste kunstenaars die getoond werd door Art en marge, het Onderzoeks- en Verspreidingscentrum dat het ART ET MARGES MUSEUM zou worden. Sindsdien heeft de instelling 40 jaar hedendaagse creatie verzameld, waarbij de smaak van de dag niet noodzakelijkerwijs de smaak van morgen is... De laatste jaren heeft de blik op onze collecties vaak geleid tot de meest verfijnde geschriften, waarbij Art brut zijn rechtvaardiging vindt in zijn gelijkenissen met het conceptuele kunstwerk. In een tijd waarin kleur en materie worden gerehabiliteerd, bieden wij u een selectie van de meest wemelende werken in onze reserve, met als tegenwicht soberder werken die uit een andere tijd lijken (en dat ook zijn).

12

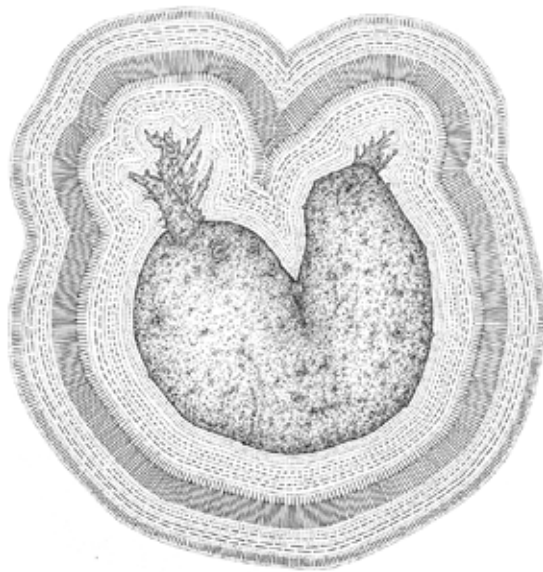
M. OSTER, mixed media, coll. ART ET MARGES MUSEUM

A. BORGHI, mixed media, coll. ART ET MARGES MUSEUM

J.-P. ROSTENNE, assemblage, coll. ART ET MARGES MUSEUM

S. PAILLARD, inkt op papier, coll. ART ET MARGES MUSEUM

A.-M. POTVLIEGE, viltstift op papier, coll. ART ET MARGES MUSEUM

NIEUWE AANWINST PÉPÉ VIGNES

Dus, dames en heren, mijn kleine kinderen en de anderen, ziet u, wij zijn grote kunstenaars. Jarenlang hebben we het werk gedaan, dus nu zijn we begonnen met bloemen, we zijn begonnen met boten, grote boten, vissen, toen zijn we begonnen met het weer, de tijd, toen zijn we begonnen met cello's, zithers, ik heb de avenue de la gare gedaan, ik heb de muur naar de kerk gedaan. We maakten treinen met wagons, met seinen, dat is wat ik toen deed en toen begon ik vliegtuigen te maken (Pépé Vignes).

Is de «baan» die Pépé Vignes noemt die van tekenaar? Of van kuiper, die hijsamen met zijn vader uitoefende? Of doelt hij op zijn carrière als accordeonist en zanger van zaterdagavondballen?

16 Pépé Vignes begon spontaan te tekenen, rond zijn veertigste, uitsluitend over de hierboven genoemde thema's. Hij was extreem bijziend en tekende met zijn gezicht bijna tegen het vel papier of karton geplakt. We hebben tekeningen van Pépé Vignes laten zien op onze tentoonstelling over de collectie van La Fabuloserie in 2012. In 2023 verwierven we eindelijk werken van deze belangrijke figuur van de Art brut, dankzij een schenking van Claire Teller. Claire Teller is een andere sleutelfiguur op het gebied van Art brut, want zij is een van de oprichters van de prestigieuze L'Aracine-collectie, die nu wordt tentoongesteld in LaM (Villeneuve d'Ascq, vlakbij Lille). Op de vraag waarom ze ervoor koos om drie tekeningen aan het Art et marges museum te schenken, antwoordde de nonagenarian: «Ik zag in het boek over jullie museum dat jullie geen werken van Pépé Vignes bezaten». Zo simpel is het.

P. VIGNES, tekeningen, 1977 en 1979, coll. ART ET MARGES MUSEUM

IN DE LABO-RUIMTE: LA NOMBREUSE x MJ88

Sinds maart 2023 experimenteren jongeren van MJ88 (Hoogstraat) met analoge fotografische technieken rond het thema van de marges. Onder begeleiding van het fotografencollectief La Nombreuse uit Sint-Gillis onderzoeken ze hoe we onszelf voorstellen en hoe we door anderen gezien worden. Tijdens dit tweede deel van de tentoonstelling is de LABO-ruimte gewijd aan de werken van dit project dat werd ontwikkeld door het ART ET MARGES MUSEUM dankzij een subsidie van de Stad Brussel - Gelijke Kansen.

DE RESERVE

De opslagruimte van het ART ET MARGES MUSEUM, waar de meer dan 4.000 werken van de collectie worden bewaard, bevindt zich onder uw voeten. Het beslaat dezelfde oppervlakte als de verdieping waarop u zich bevindt, maar dan in de kelder. Terwijl we ons museumwerk meestal in dienst stellen van tentoonstellingen. NOEM HET GEEN ART BRUT staat in dienst van het museumwerk. Door in de tentoonstellingsruimte een studieruimte te creëren voor de werken uit onze collectie worden de bezoekers niet alleen bewust gemaakt van dit schaduwwerk, maar komt er ook ruimte vrij in ons depot voor een betere organisatie.

In deze tentoonstelling hebben we ons niet beperkt tot het tonen van reeds bekende werken. We hebben werken uit de kelder gehaald die ons verrasten en waarover we meer wilden weten. Ze zullen hier in de loop van de tentoonstelling onderzocht worden. Dank u om de collectiebeheerder niet te voeden ;-)!

RUST- RUIMTE

Het museum als schuilplaats... We wilden deze tentoonstelling afsluiten met een ruimte die de cocon oproept. Dit voorstel is ondertekend door GILBARD, een in Anderlecht gevestigd collectief dat met hergebruikte materialen werkt om lokale projecten rond kunst en design te ontwerpen.

De op de natuur geïnspireerde scenografie, de hut en de «chill-outs» zijn gegroepeerd rond drie ruimtes. Dit hol is een plaats van wederzijds respect, intimiteit en vrije verbeelding, weg van alle externe zorgen. U wordt uitgenodigd bezit te nemen van de kussens om de ruimte naar uw wensen te moduleren.

Concept, productie en coordinatie: Victor Calame Lou Cocody-Valentino Fanny Grunewald Damian Jodorowsky Nicolas Robert

TACTIELE EN AUDIOTOUR

Met toegankelijkheid in het vooruitzicht heeft het ART ET MARGES MUSEUM twee routes ontwikkeld:

De eerste is gericht op blinden en slechtzienden: zes audiobeschrijvingen van werken (FR en NL) en drie tactiele facsimile's zijn vanaf 6 juli beschikbaar in de tentoonstelling.

De tweede parcours bestaat uit drie leuke activiteiten in drie lades verspreid over de tentoonstelling. Het is bedoeld voor kinderen vanaf drie jaar en hun ouders.

facsimile in opmaak

19

RARITEITEN- KABINET

Nieuwsgierig staan we voor enkele werken uit de collectie van het ART ET MARGES MUSEUM. Merkwaardig zijn de hier verzamelde werken. Door hun aard of hun afmeting...

Als we de grenzen van de term Art brut in deze tentoonstelling in twijfel trekken, en als we niet pretenderen er een definitie van te geven, lijkt het ons duidelijk dat bepaalde stukken in deze selectie niet onder deze term kunnen worden geschaard. Stukken die ooit behoorden tot de collectie van Art en marge, en vandaag moeilijk kunnen worden geclaimd als werken uit de collectie van het ART ET MARGES MUSEUM. Maar al deze stukken hebben een inventarisnummer. En museumeigendom is onvervreemdbaar. Deze objecten zijn de getuigen van een visie die in de loop der tijd is verfijnd en gespecialiseerd.

Het ART ET MARGES MUSEUM zal dus blikken bewaren die door anonieme mensen zijn geplet, en gereconstrueerde keukens uit het verleden. Deze verre en obscure aanwinsten staan tegenover meer recente voorwerpen, ansichtkaarten van een kunstenaar en kleine kunstwerken waarvan de originaliteit en artistieke kracht onmiskenbaar zijn.

J. MORF, collage en potlood op papier,
coll. ART ET MARGES MUSEUM

ALLE KUNSTENAARS

Inès ANDOUCHE, Malik BARFI, Christiane BODEN, Jean-Jacques BONNIER, Anacleto BORCHI, Herman BOSSERT, Adalberto COLARELLI, Tony CONVEY, Victor CORDIER, Caroline DAHYOT, Günther DEIX, Alain DELAUNAY, Chris DELVILLE, Georges DUESBERG, Eduard EMELIANTSEV, Lucien FLORENT, FRANKLIN, Gilbard (Victor CALAME, Lou COCODY-VALENTINO, Fanny GRUNEWALD, Damian JODOROWSKY, Nicolas ROBERT), Daniel GONÇALVES, Juanma GONZALEZ, Simon JAURES, KAPITALINA B, Ryszard KOSEK, Normand L'AMOUR, Monique LE CHAPELAIN, Karel LAENEN, Jean-Pierre LAMOUR, Jeannine LEJEUNE,

Marie-Christine LEISEN, Max LEVÉQUE, Pascal MASQUELIÈRE, MONVOISIN, Jakob MORF, Antoine MVUMBI, Helmut NIMCZEWSKI, Marion OSTER, Anne OUTELET, Shen ÖZDEMIR, Serge PAILLARD, Raym PAK. HET ?, Chong-Ran PARK, Pawel MAJDA, René PERROT, Anne-Marie POTVLIEGE, Alevtina PYZHOVA, André ROBILLARD, Jean-Pierre ROSTENNE, Eugenio SCHOEBERL, Charles TANT, Pascal TASSINI, Emmanuel THARIN, Marie-José VAN DE VEGAETE, Laurette VAN FLETEREN, Geerd VAN STEENLANDT, Gérard WAGNIER, An VAN HECKE, Peter VERLEYSEN, Jean VERMOES, Lionel VINCHE, VINET, Dominique VRANCKEN, Yvon VROMMAN.

AGENDA

Donderdag 06.07 18u-20u30 Vernissage

Zondag 06.08 14u Gratis rondleiding (eerste zondag van de maand) in het FR

Zaterdag 09.09 14u Workshop rond het boek *L'étrange de collection de Mamita*

Zondag 10.09 14u Ontmoeting met de kunstenares Shen Özdemir in het kader van de Brussels Gallery Weekend

Zaterdag 07.10 Bezoek en workshop in het kader van Drawing Week

Zaterdag 21.10 19u-01u Museum Night Fever

R. PAK HET?, stift en kleurpotlood op papier,
coll. ART ET MARGES MUSEUM

HET ART ET MARGES MUSEUM

Het Art et marges museum bevindt zich in het hartje van Brussel. Het is een museum voor outsiderkunst dat de kunst en haar grenzen in vraag stelt.

De verzameling werd begonnen in het midden van de tachtiger jaren, met werken van autodidactische kunstenaars en personen met een mentale handicap of die opgenomen zijn in een psychiatrische instelling, en die deelnemen aan kunstateliers. Vandaag omvat zij meer dan 4.000 internationale werken die stuk voor stuk tot stand kwamen in de marge van de kunstwereld.

De tijdelijke tentoonstellingen brengen kunstenaars van beide kanten van de grens samen en bevragen de grenzen van de kunst en haar definitie..

C. DAHYOT, textielassemblage en borduurwerk,
coll. ART ET MARGES MUSEUM

PRAKTISCHE INFO

ART ET MARGES MUSEUM, Hoogstraat 314, 1000 Brussel

Open van dinsdag tot zondag van 11u tot 18u.

Tarieven

4€

2€ (Kinderen 7 tot 17 jaar, Studenten, Groepen (≥10 pers.),
Gepensioneerd, Burencultuurkaart)

1,25€ (Article 27)

Gratis (1ste zondag van de maand, Kinderen - 6 jaar, Leraren,
ICOMkaart, Brussels card, Museum Pass)

CONTACT

23

ART ET MARGES MUSEUM

Hoogstraat 314

1000 Brussel

+32 (0) 2 533 94 90

info@artetmarges.be

www.artetmarges.be

Sybille Iweins, pers

sybilleiweins@gmail.com

+32 (0) 2 538 90 08

Sarah Kokot, communicatie

(vraag hier voor foto's)

sarah.kokot@artetmarges.be

+32 (0) 2 533 94 96

A. VAN HECKE, boekje, pen en kleurpotlood op papier, coll. ART ET MARGES MUSEUM

Het Art et marges museum is een initiatief van COCOF. Met de steun van: Fédération Wallonie-Bruxelles, de Stad Brussel, het OCMW van Brussel, Ricoh, Sigma, Musiq3, Invicta Art, Le Parlement de la Fédération Wallonie-Bruxelles en de nationale loterij, in samenwerking met visit.brussels.

